

1955

Ing. ŠAFAR JOSIP

RACIONALIZACIJA ŠUMSKOG RADA

PREŠTAMPANO IZ
„ŠUMARSKOG PRIRUČNIKA“ II.

ZAGREB 1946

Br. 1955

Racionalizacija šumskog rada

Safar Ing. Josip

Opći pregled unapređenja rada

Razvoj, pojam i zadatak

U prošlosti često smo se bavili rješavanjem velikih gospodarskih problema, dok smo istovremeno neke, koji izgledaju možda u prvi mah sitni ili bar manje važni, ispuštali iz vida. Takovih neriješenih problema ima u šumskom gospodarstvu mnogo, i zbroj na njima nastalih gubitaka teško opterećuje naše gospodarstvo, a da to katkada niti ne opažamo. Jedan od njih jest rad.

Radom uz pomoć oruđa čovjek svladava materiju i iskorišćuje sile, te tako pribavlja sredstva za održavanje i unapređenje života. Radom je čovjek postao vladarom nad prirodnim silama. Njime on oblikuje materiju, sebe i društvenu zajednicu. Pa ipak je materija bila više proučavana negoli rad, koji je mijenjao materiju.

Sve do pred razmjerno vrlo kratko vrijeme rad se, kao važan čimbenik šumske proizvodnje, uopće nije istraživao. Prepuštalo se praksi, da primjenom lično stečenih iskustava poboljša rad u organizatornom pogledu, dok se usavršavanju oruđa, a pogotovo unapređenju tehnike rada poklanjala vrlo mala pažnja. Konzervativnost i zastarjeli nazori sprečavali su razvoj ideje racionalizacije rada, te su ustaljeni običaji bili osnovica svakoga šumskog rada. I tako je šumski rad bio najviše prepušten dotadašnjem iskustvu, na štetu radnika i na štetu narodnog gospodarstva. Uvažavala se samo materijalna strana proizvodnje, dok su istovremeno rad i zaštita radnika bili potcjenjivani. Isto tako, ma da u manjoj mjeri, nije se dovoljno konkretizirala prilično jasno raščišćena ideja racionalizacije iskorišćavanja dragocjene šumske sirovine, za čiju su proizvodnju potrebna stoljeća. Nije dovoljno sazeo ni nazor, da je šumski rad društveni rad i da u njemu mora vladati ekonomičniji planski raspored, sklad svih suradnika i dinamičan redosljed korisnih pokreta.

U svojem historijskom razvoju nauka je otkrivala i istraživala toplinsku, mehaničku, električnu i atomsku energiju, dok je istraživanje najvažnije energije — ljudske zanemareno.

Osnovicu istraživanja rada dali su rezultati naučnih metoda organizacije i tehnike rada Taylora, Fayola te na osnovu naučnih i progresivnih zasada Taylorovog sistema Stahanova, Musinskog i bezbroj drugih praktičara i naučnih radnika. U prvotnim istraživanjima bio je radnik objekt rada i on je morao služiti stroju a ne stroj njemu. U središtu interesa bio je rentabilitet poduzeća i profit, dok je radnik trebao samo da služi tom osnovnom zadatku.

Daljnij razvojem društvenog rada i pod utjecajem pokreta organiziranih radnika rad dobiva drugi smisao. U znanstvenim istraživanjima rada postaje čovjek središtem pažnje; ispituju se njegove radne mogućnosti ne samo u ekonomskom, fizičkom, psihičkom, fiziološkom i u zaštitnom pogledu, nego i njegovi društveni odnosi i životne okolnosti. U tim istraživanjima sudjeluju radnici i stručnjaci uz pomoć sociologije, psihologije, tehnike, pedagogije i higijene.

Svrha je studija rada, da istražuje, mjeri i usavršava ljudsku djelatnost u proizvodnji materijalnih dobara. Najvažniji kriterij za količinu te djelatnosti pruža ispitivanje trajanja izvjesnog produkcionog procesa, razdijeljenog u pojedine vremenske odnosno radne odsječke. Naučna metodika rada služi se pri tome stop-satom i drugim više, ili manje komplikiranim aparatima za energetska, fiziološka i psihička mjerenja, kao pomoćnim sredstvima. U središtu svih ispitivanja je danas prosječni normalni rad.